

do zdaj malo znani kraji, ker potnika ni lahko kaka cesta memo peljala; železnica, ktera se po vse drugih vodilih dela, kakor nekdanje vožnje ceste, jih bo zdaj razglasila; in drugi, dozdej večkrat imenovani kraji, pojdejo zdaj v pozabljenje. Med takimi kraji, ktere bo še le novi čas v ime prinesel, je Borovnica, unstran Verhnike, v kotu na koncu dolziga Ljubljanskiga mahú. Ondi se za železnico pripravlja most, ki ga do zdaj enačiga nobena železnica še ne kaže, čež 200 sežnjev bo dolg, in 19 ali celò po zadnji besedi 21 sežnjev bo visok. Veliko dela daje pripravljanje za podlogo, ker je v večidel mehki svet kolov obilno zabiti in po verhu rož djati potreba, preden se bo kamnje pokladati začelo. Zidanje bo prav za prav dva mosta obseglo, eniga verh družiga; kamnje se zato že na več krajih seka, pa v vse drugačni velikosti kakor za druge zidanja. Ko bo ta most izdelan, bo Borovnica tako zaperta, kakor de bi bila od sveta odločena; pa od zgor doli jo bodo potniki kakor ptica memo leté gledali. Malo naprej od tega veliciga mosta se pripravlja še za družiga, kateri ne bo veliko nižji od uniga, vonder precej kraji. Delavcov je do zdaj na vsi cesti od Žalostne gore do Verhnike kakih 3000; še jih bo pa moglo biti, ako se bo delo kmalo dokončati hotlo. — Ko tamkej deržava svoje moči v takih delih skazuje, se ne dalječ preč ena soseska serčno ponaša s zidanjem nove cerkve, namreč Verhnika. Lep zid, kakor vlit ali izrezan v zali bizantinski šegi je že skorej na obéh stranéh do verha, in konec rožnika ali začetik serpana bo že streho verh krasniga poslopja viditi zamogel. Veliko si prizadenejo pri tem zidanjí razun g. dehanta A. Pečarja verli Verhniški možje, gospodje: Obreza, Javornik, Lenarčič, pa sploh tudi cela soseska. Le čudno se mi je zdelo, de pri takim delu sim bil pa še v več krajih drugje prašan: ali na Verhniki kaj delajo? Kaka prazna marnja je dostikrat v hipu po deželi raznešena; ko je pa kaj vredniga, in še celò delo, ki ga toliko potnikov iz ceste viditi mora, takrat so pa jeziki molčeči in peresa v kotih. — Druga reč pa, ki tudi k novim časam gré, ki pa je drugačne podobe in me je na potovanji tudi nekako ganila, je oprostenje kmetijskih zemljiš. Čudne razločke je za to stran v mislih zadetiga ljudstva najti. V enih krajih se še vedno govorjenje sliši: Vse je preč, nič odplačila! Drugje se pa najdejo zopet možje, kateri pravico spoznajo; in de jih ni malo taci, pokaže obilno naznanilo plačil obljubljenih. V enim kraji vonder sim pa še posebno spoštovanje in ljubezin do poprejšne grajšine našel, namreč v Teržiču, kjer skorej misli nisim zasledil, de je podložnost do grajšine nehala. Ondi je pred kratkim došel baron Dietrih, posestnik ondašne grajšine; s slovesnim nagovorom in z razsvetljenjem terga celiga so ga sprejeli. (De je bil pesniški nagovor nemški, menim de se nihče ne bo čudil, proti nemškemu gospodu; naj bi jim predmarcov čas ne bil vzel slavniga Radeckiga, bi bili znali pa tudi slovenski nagovor imeti). Čudil sim se, de še tako spoznajo zavezo s svojim poprejšnim gospodam; pa skorej pokregan sim bil z besedo: de je baron Dietrih velik dobrotnik terga in cerkve. Podlipski.

Iz Ljubljane. Slavnoznani gosp. Ivan Kukuljevič Sakcinski, predsednik društva za jugoslavensko povestnico in starine v Zagrebu, se je na svojim arheološkim potovanju v Benetke zadržal skoraj celi teden v Ljubljani, kjer je od jutra do večera neutrudljivo sledil po bolj slovečih imenih in delih domačih umetnikov, zlasti malarjev in podobarjev nekdanjih starih in sedanjih časov. Vse Ljubljanske cerkve je pridno obhodil in si v njih najdene imenitniši dela slovanskih umetnikov zapisal; z našim izverstnim malarjem g. Langusam se je sosebnost sprijaznil, kateri-

ga dela so mu močno dopadle; zapisal si je znameniti življenjopis g. Langusa in mnozih družih domačih umetnikov, od katerih mu je g. Langus povedati vedil. Obiskal je tudi dobro znaniga podoborja Tomca v Št. Vidu, nad kteriga bistro glavo v umenitnjiskih rečéh in bogato zaklado imenitnih in dragih podobarskih delov se ni dosti prečuditi mogel. Izdelki g. Blaznikove kamnotiskarnice so mu močno dopali. V muzeumu, bukvarnici licealski, pri družbi zgodovinski Krajski je za zgodovino jugoslavensko mnogo znamenitiga najdel; na posebno imenitne stare rokopise pa je zadel v bukvarnici duhovšnice Ljubljanske. Kar je nabral, bo rešil pozabljivosti, in bo dal v bukvh „Arkiv za povestnicu jugoslavensku“ na dan; pervikrat bomo ondi brali življenjopise in pregled umetnih del tudi naših domačih umetnikov, nekdanjih in sedanjih. Slava in hvala mu! Sicer je bil vesel, toliko bogatih zakladov za mnogoverstne vednosti v Ljubljani najti, od ktere je rekel, da mu bo vedno v dragim spominu ostala. — Domorodcam zamoremo veselo novico naznaniti, da je na prošnjo slovenskiga društva naš za podučenje ljudstva na vse strani neutrudljivi gosp. fajmošter P. Hincinger izdelal v slovenskim jeziku obras cele zemlje v dveh polkrogah, kterimu je pridjana sstava planetov, ték zemlje krog sonca in ték lune krog zemlje; že se znajde ta za ljudske šole in omiko ljudstva sploh silno potrebni in v slovenskim jeziku prvi „zemljovid“ v kamnotiskarnici g. Blaznika, iz ktere se zamore lepo delo pričakovati. — Vese-lilo nas je slišati, da pride slavnoznani slovenski pisatelj g. Luka Jeran v Ljubljano k Št. Petru za kaplana. — O pondeljik proti večeru sta prišla presvitla cesarica Maria Ana in svitli nadvojvoda Janez po železnici v Ljubljano, kjer sta bila slovesno sprejeta; gosp. nadvojvoda Janez jo je še tisti večer v Terst odrinil, cesarica pa je prenočila pri Maliču in se je včeraj na pot v Terst podala.

Iz Mengša. Kmetijska podružnica Kamniška bo imela 24. dan t. m. ob devetih dopoldne svoj zbor v kancelii Kamniškiga kantonskiga poglavarja, ki je prijazno izbo zboru za ta dan pripustil. Nadjati se je, de se bojo zbrali vsi udje te podružnice v posvetovanje marsikterih potrebnih reči. — 29. maja je nam naš zdravnik kirurg. Andrej Peklenk za jetiko umerl. (Kakor se sliši, manjka že sedaj 6 zdravnikov (kirurgov) po deželi. Kaj bo! Kaj bo!)

Iz Iga *) se slišijo žalostne reči silniga pogoriša. V vsim skupej je 36 hiš in 86 drugih poslopij pogorelo, in čeravno je 16 gospodarjev zavarovanih bilo večidel za kaj maliga, jih je vunder veliko na beraški palici. „Novice“, ki pridejo dalječ po deželah, poterkajo na vrata usmiljenih bratov, ter jih prosijo: „pomagajte revežem!“ Rade bojo tudi „Novice Izanskim pogorelcem namenjene milošine prejele in jih jim odrajtale. „Dvakrat pa pomaga, ki hitro pomaga.“

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajski časniki pripovedujejo, da prvo opravilo deržavniga sveta bo sedaj posvetovanje zastran poklicu deželnih zborov, in ker je ministerstvo v tem edinih misel, pravijo, bi utegnil začetek deželnih zborov mesca oktobra biti. Bog daj! — Presvitli cesar misli o kratkim Galicijo obiskati, o jeseni pa v Verono

*) Ravno, ko »Novice« v natis grejo, prejmemo iz Iga natančni popis grôzne nesreče, ki je na 26,958 gold. cenjena, s pristavkam, da le tisti so pravi vsmiljenja vredni pogorelci, ki pridejo s pisano pričo s far-nim pečatom milodarov prosit, ne pa drugi beračuni, ki se lažnivo pogorelce imenujejo in po deželi klatijo. — Drugo pot bomo natisnili obširniji popis. Vred.

iti. — Binkoštna dva praznika se je po južni železnici 59.568 osób na sprehod peljalo. Lepo število! — O nedeljo 15. t. m. je bila 4. česka gledišna igra na Dunaji; igrana je bila Tilova izvirna igra „Maria, mati polka.“ — Za Horvaško in Slavonsko deželo je rokodelni red razglašen. — Na Dunaji se osnuje koristna nova družba za zavarovanje vse domače živine celiga cesarstva; namen te naprave je, deležnikom te družbe škodo po ognju, povodnji, kugi ali scer po nesreči poginjene živine poveriti. — Na Angleškem se je o setvi krompirja primirilo, da je nek otrok na njivi grah v en krompir vtaknil; grah je lepo ozelenel in celi kup tistiga krompirja (12) je bil zdrav med tem, ko je vès drug gnijl. Letas je gospodar na celim krompirjevšu to vcepljenje poskusil — grah že veselo zeleni. — Po prepovedi samolastne setve tobaka na Tiroljskim so začeli kmetovavci namesto tobakove vode vodo čmerike zoper goveje uši z velikim pridam rabiti. — V Sleški Krušni gori razsaja huda lakota in légar. — Česke in Márske súkna slové tako v Londonski razstavi, da Angleži ne morejo verjeti, da je mogoče tako lepo blago po tako niski ceni izdelovati. — Častno darilo za 1000 gold. ki jo je Dunajska akademija v letu 1848 za pretres slovanskih glasov razpisala, je dobil dr. Miklošič. — Družtvo za jugoslavenstvo povestnico je imelo 1. t. m. občni zbor. 1 del njeniga „arkiva“ je že na svitlo dan. — Zagrebški župan bo dobival vsako leto 2000 gold. plačila. — 2. maja je začel dr. Rojc prednašati na Zagrebški akademii kazenski zakonik in kazensko ravnanje v slovenskim jeziku. Južni Slaveni ga natanjko razumejo; samo to želijo, da bi se začel beržderžati ilirskiga imenoslovja. — Napovedani novi časopis „Domobran“ ne bo prišel na svitlo, zato ker ministerstvo ni izhajanja dovolilo. — Na Avstrijskim je 37 slovanskih časopisov. — 12. t. m. je bil g. Janez Kamauf enaglasno za župana v Zagrebu izvoljen, g. Janez Kozler pa s 27 glasovi za njegoviga namestnika. — Slavni Palacki v Pragi je hudo na ko-

leri zbolel, pa je zopet ozdravil. — Na Milanskim je letas sila veliko svilodov (židnih červičev) tako da jim murviniga listja zmanjkuje. — Po celim Ruskim carstvu je razpisana velika nova nabira vojakov.

Vprašanje.

Pri nas goveja živina močno na sajevki boleha, to je, iz perviga gré kervava voda od nje, k zadnjimu pa černa ko saje; zato pa to bolezen sajevko imenujemo. — Kaj bi v taki bolezni nar bolj pomagalo? — Pri nas rabijo vinski jesih, pri nekterih pomaga; pa se teško dobí, ker smo visoko v planinah brez vinskih goric.

P. G.

Odgovor.

Ta bolezen je o začetku nižji ali višji stopnja vnetja scavil; zato ji teknejo o začetku kisle ali slane pijače, torej jesih vsake sorte z vodo zmešan, tudi druge kislíne na vodi, kakor žeplena kislína (hudičevo olje) i. t. d. — Dober je tudi solitar (4 — 6 lotov na srednji škafčik vode), zraven pa močnate pijače, kuhana voda lanéniga sémena i. t. d. Poslednjič po preteklim vnetju hrastove ali verbove skorje v vodi kuhane.

Vred.

Ponovljena prošnja.

Iz Gradca. Pred novim letom je c. k. štajarska namestnija slavnim tehanijam po slovenski sekovski in labudski škofii razposlala 2 dela lanjskiga nemškega štaj. zakonika z mojo priserčno prošnjo, da bi p. n. g. duhovniki blagovolili od kraja do kraja prave slovenske iména k nemškemu pristaviti. Od več krajev se je to delo že dognano nazaj poslalo — lepa hvala za rodoljubni trud! — od drugih še se želno pričakuje, ker ga je silno treba. Zatorej ponovim svojo ponižno prošnjo, da bi dotični p. n. gospodi se hteli kolikor mogoče pospešiti in mi prizanesti prisiljeno nadlego.

V Gradcu 15. junija 1851.

Dr. J. Muršec.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*

17. dokladni list

(59.)

Naznanje

(2)

Sviloprejkne mešičke (cocons, galette) letašnje priredbe kupim funt po 24 — 30 krajcerjev neumorjene, in po 35 — 40 kr. umorjene do konca maliga serpana v Ljubljani nad cesarskim grabnam pod hišno številko 10.

Ljubljana 10. rožnika 1851.

Dohtor Orel.

(57.)

Zemljiše na prodaj.

(3.)

To zemljiše je na spodnim Koroskim v Javni dolini na cesti, ki od Celjovca ali Velkovca čez Doberno vas, Pliberk, Prevale v Slovengradec in Celje pelja, na prav rodovitni ravni zemlji apneno-laporaste sorte; veliko je 129 oralov in 757 štirjaških sežnjev, med kterimi je 57 oralov in 469 štirjaških sežnjev večidel za sekanje pripravniga boršta; zraven tega ima to zemljiše tudi dva deleža na neki občni planini gojsda okoli 350 oralov velikiga. Prodá se to zemljiše zavolj domačinskih prememb prostovoljno. Kaj več od dobrih pogodb se zvé pri gosp. Jožefu Lesnagu posestniku v Velkovcu (Völkermarkt.)

(56.)

Pri Janezu Leonu v Celjovcu so nasledne bukve na svitlo prišli in se v vsih bukvarnicah dobijo:

Drobtince

za novo leto 1851.

Učiteljem in učencam, starišem in otrokam v poduk in kratek čas. VI. leto. Na svetlo dal *Jožef Rozman* korar stolne labudtske cerkve, in vodja škofijnega semenišča sv. Andreju. Brosch. 48 kr., steif geb. 54 kr.

Svetiga

Franciška Zalezja nekdašnjiga škofa v Genevi *Filoteja* ali prijazna roka pobožno živeti. Poslovenil ino z molitvami za cerkuv in nekterimi drugimi pomnožil neki dušni pastir lavantiske škofije. Pregledal ino priporočil *Anton Slomšek*. Brosch. 54 kr., steif geb. 1 gold. 6 kr.

Življenja

Srečni Pot.

Potrebni nauki, izgledi ino molitvice za mladenče. Spisali mladi duhovni ino na svetlo dal *Anton Slomšek*. Tretji natis. Brosch. 40 kr., steif geb. 48 kr.

Joh. Leon.